

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**R. P. Pavli Laymann è Societate I: Theologiae Moralis
Compendiv[m] absolutissimum et in quinq[ue] libros
partitum**

Laymann, Paul

Moguntiae

Cap. 1. Quid sit restitutio.

urn:nbn:de:hbz:466:1-40716

vt tali iure per non vsu eius via præscriptionis spoli-
lieris.

TRACTATUS II.

De

Restitutione.

CAP. I.

Quid sit Restitutio.

Restitutio est damni iniuste dati secundum
Arithmetica¹ æ qualitatem restitutio. NB.
Iniuria alia & Materialis, cum rem alienam
possides bona fide putaris esse tuam. For-²
malis alia, si rem accipis, cum scias vel scire possis ac
debeas, id agendi ius tibi non competere.

Duæ sunt restituendi radices: Vna ex parte rei,²
acceptæ; possessæ; altera ex parte iniustæ acceptio-
nis seu læsionis, ob quam res ablata domino resti-
tui debet, etsi, qui iniuste læsit, nihil ex ea possi-
dat.

NB. 1. Mensura restitutionis faciendæ ob iniu-
riam solum materialem, ratione rei acceptæ, posses-
sæ, debet esse quantitas possessionis: id est, vt tantum
restituas, quantum ex re aliena possides, vel inde lo-
cupletior factus es. Mensura autem restitutionis fa-
ciendæ ob iniuriam formalem, ratione iniustæ da-
mnificationis, debet esse quantitas alieni damni, vt
nimitum, quatenus alter læsus est, restitutio fiat, ni-
hil attendendo, vtum is, qui læsit, V.C. ædes in-
cendit, aliquid inde habeat nec ne. 2. Hæ duæ ra-
dices interdum concurrunt in fure, apud quem, si
res furtiua melior siue auctior facta est, debeat eam

Aa 3 ita

ita auctam domino suo restituere, deductis
 in foro conscientiae expensis, quas fur vtiliter fecit.
 autem res furtiua in manu furis deterior facta fuit,
 quam si in domini potestate mansisset, tunc cogit
 domino restitutionem damni praestare, ratione
 iustae laesionis. Interdum haec duae restituendi rationes
 separantur V. C. in rei aliena bona fide possidente:
 enim solum ex primo restituendi capite obligatur.
 Item, in rei alienae destructore, qui si nihil inde possi-
 deat, solum ex secundo restituendi capite obligatur
 est.

3 Pro sola iniuria, si nullum damnum precio-
 mabile datum sit, restitutio facienda non est, ante
 iudicis sententiam. Exemplum habes in adultera
 quamuis notorio, si exinde nullum aliud damnum
 proueniat marito adultera, nulla ei restitutio faci-
 da in foro conscientiae. Ratio conclusionis est, quod
 restitutio est actus iustitiae commutativae, sola autem
 iniuria, quatenus pro ea satisfieri debet, non est ob-
 iectum iustitiae commutativae, sed vindicativae, quae
 ad Magistratum.

4 Restitutio solius Iustitiae commutativae actus est
 restitutio facienda militibus à Duce, qui inaequaliter
 diuidit spolia, transit in actum commutativae ius-
 titiae, adeò ut restituere tenetur, secundum arithme-
 ticam aequalitatem.

NB. Res ablatae, si extant, restitui debent
 dum numerum, vel, ut Iuristae loquuntur, in specie,
 vel secundum idem genus ac qualitatem; ut pecunia
 pro pecunia; vel si usu non absumptibili, ut ar-
 des, aequivalens boni viri ar-
 bitrio.